

KOLOZSVÁRI SZÍNHÁZI KÖZLÖNY.

Kolozsvártt, mart. 24. 1860.

NAPILAP.

109-ik szám.

Előfizetési ár:
(Február 16-tól, a szinidény végéig.)
Helyben házhoz hordva 1 frt. 20 kr.
Vidékre postán küldve 1 „ 50 „ osztr. ért.

Mindennemű hirdetések elfogadtnak: kétszer.
hasábozott sorért 5 ujkr., ismétlésekénél 3
ujkr.
Kincstári díj minden hirdetéstől 30 ujkr.

Hogy fogták hájdonában az ellenséget?

Történeti humoreszk Papp Miklóstól.

(Folytatás.)

Egy darabig még alkudozott Besir, hanem egyszer akkorát talált reá kiáltani Balassa, hogy azonnal ígérni kezdett mindent, csak hogy mentől hamarabb távol lássa magát ettől az embertől.

„Ha ennyiben van a dolog, hát én nem alkuszom többet, legyen a te akaratod szerint, megfizetjük a váltság díjt, én magam fogok utánna menni, hogy ne legyen hiba benne, negyed napra itt lesz a pénz.“

„Majd meglátom, — hanem ha meg találsz engemet csalni, hát én. . . .“

Besir nem engedte, hogy kimondja az irtozatos ígéretet, hanem újból megesküdtött a proféta s annak koporsójára, hogy a pénzt elhozza.

Midőn Balassa tudtára adta, hogy elmehet, a fogoly háromszor meghajtá magát alázatosan, s visszament társaihoz bucsuzni.

Legelőször az öreg Manoli kérdezősködött az eredményről.

„Minden jól megy, el vagyok engedve!“

A mint ezt a szót kimondta, ölbe kapta Benedek Besirt s úgy össze-vissza csókolta, hogy majd megfulladott szegény belé.

„Ügyes ember vagy, — már látom hogy sikertilni fog tervünk, — mond meg a hatalmas nagyvezérnek, hogy csókolom a kaffánja prémjét, s azon esedezem: küldjön derék válogatott legé-

nyeket, s engem méltatlan szolgálját fogadjon kegyelmébe.“

Besir kegyeskedett megígérni, hogy majd szólan fog mellette a vezérnél, s mihelyt a vár kezökben lesz, azonnal kineveztetni valami tisztségre a vár őrség közt.

A szabaddá tett fogoly ment egyenesen Budára a nagyvezérhez, kit régtől fogva ismer már, az apja egyszer kimenté a Bosporusból a pasát, — már ezért is számolhat pártfogására.

A nagyvezér igen kegyesen fogadta Besirt.

„Hát tégedet fiam miféle szél hajtott Budára?“

Besir elmondá elejétől végéig fogságba esését, borzasztó szinben festé le a nyomort melyet szenvedtek, a mindennapi bánalmakat, melyeket csak az a gondolat tett némileg eltűrhetővé, — hogy jönni fog egy idő, midőn visszafizethetik ellenségeiknek a nyomort nyomorral, a bánalmakat bánalommal.

A vezér megindult szivvel hallgatá végig Besirt.

„S Balassa fejenként három ezer arany forintot kér érettetek?“

„Nincs különben győzhetetlen vezér!“

„S honnét fogjátok megfizetni neki?“

Besir minden ékesszólását igénybe véve, elmondá: hogy éppen ez azon ügy, melyben ismert nagylelkűségéhez folyamodik, részletesen megismerteté tervökkel, mely szerint a vezérre is multhatlanul nagy nyereség várakozik.

(Folytatása köv.)

Maros-Vásárhely. Tavasz első napján.

Eszmetöredékek

egy megbukott novitius levelező emlékkönyvéből.

I. Kísérlet.

Itt a tavasz. Szép a kikelet, a mennyiben az ember a képéből kel ki... a hideg miatt. Nincs foga a melegnek; boldogok, a kik „Budá”-jokat még nem tették zálogba.

Jól esik a szemnek, ha symmetria szabályai szerint művészileg rendezett kertet vagy házat látunk; gyönyörködünk egy szépen füzött drágakörsorban; de a szívet, benső szellemünket egyik sem képes megkapni; a szem — ha úgy mondhatnám — megmelegedik, fölhevül: a szív hidegen marad. Mily különböző a hatás, melyet a havasi láncolatoknak, a természet ezen legremekebb ékszerfüzéreinek megszemlélése és milly óriási a hatás, melyet a rendetlen és még is rendez változatok a természet kertjeiben, az ős erdőkben reánk gyakorolnak? A szem is gyönyörködik, — a szív is sebesebben dobog. Ezen arányt az irodalmi művekben is föl lehet találni; a rendszeresített paragraphusok korlátai közé szorított elmeművek — bár mily ész rejlik is azokban — mindig szárazok és az olvasó úgy érzi, mintha egyre ihatnék vagy alhatnék mellettök: a természetesség zamatjában diszló gondolatok ellenben maradandó becstiek és mert eredetiek, születéskor már oly edzettek, mint a Zeüsz agyából készen előtermett Minerva. . . .

Belébonyolodtam az okoskodásba és hossza vége nem lesz, mint a Szentiványi énekének; ez pedig nagy baj, mert a mai világ csak is levegzett tényekre szorítkozhatik; igazságos dolog is; mire való a haszontalan okoskodás, a midőn a tények kérielhetien logikája határoz? Aztán meg kell fontolni, hogy oly korszakot élünk, a melyben az emberek azért beszélnek sokat, hogy annál kevesebbet mondjanak, vagy megfordítva azért mondanak keveset, hogy annál többet beszélhessenek. Részemről és engem illetőleg ez az első levelezési kísérletem, mellyel a nyilvánosság terére lépek.

Jól érzem e vakmerő lépés horderejét, jól érzem, hogy — ha succedál és ha a sikernek látszó eredmény által bátorítva időkoronkint levelezni fogok — előbb utóbb in partibus engem is megdöngethetnek, a mint ez nem régiben a „gründlich gebildet“ nagy Németország egyik Landeshauptstadtjában a „Beobachter“ szerkesztőjén megesett, kinek hátán aranygombu pálczákat czepperliztettek meg; — jól érzem, hogy soha oly okosat nem fogok írni, mint a milyent Brassai bácsi 17 évvel ezelőtt irt, mondván: „Mi magyar írók ugyan egymás munkáit csak akkor szoktuk olvasni, midőn

egymás . . . . hajába akarunk kapni, vagy tán néha complimentet mondani, ha t i. érdekünkben áll. . . .” jól érzem, hogy belőlem soha sem lesz író, de még olyan író sem, a milyenből vaját kavarnak; de ha valaha azzá lehetnék is, az én hajamba még sem kaphatna senki, mert a „választékom“ igen nagy; a maros-vásárhelyiek mint gyöngéd műveltségű emberek soha sem mondják: „Ez az ember kopasz,“ hanem: ennek az urnak nagy választéka van; — jól érzem, hogy ezen első kísérletnek nyomtatásban megjelenése után nyomban oly komoly arcot kell öltennem, mint azon barátom, ki tizenegy évig tartott nap-számoskodás után elvégre állomást kapott és koromfekete szakállát legott a borbélyműhely beretváló furiáinak hozta engesztelő áldozatul és jól érzem, hogy ezen ünnepélyes percben a gondolatok hullámzó tengere koponyámban a gözkatlanba zárt vízhez hasonlít, mely rettenetes exploziót viszen végbe, ha a szelelőt meg nem nyitják, hogy sziszegve és zugva rontson kifelé.

(Vége köv.)

Látogatás Velenczében.

Houssaye Arsine után.

Velence, Petrarkának a Citta d' oro-ja, Byronnak a tengerek Cybele-je, ered Attilától s végződik Bonapartéval. — Attila rémitással teremtett: viharban veték magokat az emberek a tengerbe, hogy előle meneküljenek; Bonaparte pedig hódítással rombolt.

A költők megénekelték Velenczét, regényírók benne szerepeltették hősnőjüket, utazók leírák szokásait, festők örökiték palotáit és egyházait; hanem sem a költők, sem a regényírók, sem az utazók vagy a festők nem valának képesek e keleti csodát a képzelő tehetség vagy a szem elébe állítani. Velence előtt be kell tenni Child Harold negyedik könyvét, össze kell hajtani Canaletto e természetfestő legszebb lapjait, kinek hazája egy föld nélküli ország. Csak egy látvány van, mely Velenczéről fogalmat adhat, s ez Velence maga.

Midőn Velenczébe érkezik az ember, kísértve érzi magát, hogy a profétával fölkiáltson: „Hogyan tudál elveszni te, ki a tengerekben laksz! O fölséges város! A szigetek bámulni fognak, hogy ma palotáid kapuin csak a hullámokat látják kilépni. —

Belépéskor Velenczébe a szívet egyszerre szomorúság fogja el. Szent Márk oroszánya leeresztett fővel busang börtönében. Az Adria maga, a költők tengere, mely jobb időkben vidámon csapdosta a márvány palotákat, mintha ringatni akarta volna a hatalmasak gyönyöreit, — az Adria maga csendes és komor, a mióta sajnálatra méltó, elhagyott palotákon törnek meg habjai. . . . .

Most már nem lehet többé megütni azon, hogy a gondolák, kivétel nélkül mind arany csillagokkal himzett fekete bársonnyal vannak bebuzva. Ez volt a köztársaság színe, s ez a színe a meghalt respublikának is.

Csak a halottaknak volt szabad vörös gondolán vitetni a temetőbe, ez volt a köztársaság gyász-színe, — vér szín, — az utolsó utra. A vörös gondolat soha senki sem irigyelte.

Malibrán nem szerette a feketét, mert e szín benne a sirnak előérzetét ébreszté föl. Egykor szürke gondolatában evezett a piazzetta előtt. Az

egész nép fellázadt e látványra, s szegény Malibrán életében legelőször ki lön füttyölve.

Nem lehet a bágyadt léleknek valami kellemesbb, mint a cél nélküli utazás e tömkelegben, melyet Velenczének hinak. Ariadne fia a gondlavezető. Szabadon ringattatja magát az ember, a legkülönbfélebb álmak gyönyöre alatt. Azt lehet gondolni, hogy a siron túl andalog az ember oly országban, melyet csak lelkek laknak. Alig ébred fel az ember az utczák szögletein, midőn a gondolier csengő hangon kiáltja: Castellani — Nicolotti. (Folyt. köv.)

T Á R C Z A.

Bel és külföldi vegyes hírek.

□ A két Dopler körünkben mulat, s pár nap múlva a városi táncsteremben fogják első hangversenyüket megtartani. A két művész hazánkfia bizonyára mint mindenütt, úgy nálunk is osztatlan tetszésben fog részesülni. Európának e két legszerelmesebb*) fuvolása Havival Bukarestbe is el fog menni.

□ A jövő kedden adatik Paulai rendezői jutalomjátékaul szinpadunkon először az ifju Dumás Sándornak a mindenütt oly rendkívüli nagy tetszéssel fogadott „Tékozló apa“ című drámája. Paulai, oly jó hangzásúvá tette nevét itt működése alatt közönségünk előtt, hogy minden bizonynyal e második jutalomjátékára is éppen oly szép közönség fog egybegyülni, mint az első jutalomjátéka alkalmával volt.

□ Buljowszkiné asszony németországi művésznő, ki valamikor a pesti magyar nemzeti színháznak is tagja volt, — május hóban a dresdai udvari színházban fog vendégszerepelni.

□ A horvátországi szükölködők sorsa hazánk minden részében általános részvétet keltett, miért is fölségelésökre több helyt u. m. Balassa-Gyarmaton, Kecskeméten, Szegeden, Debreczenben stb. szándékoznak hangversenyeket rendezni. Hát itt minálunk nem lehetne egyet rendezni?

□ Párisban egy fiatal leány a kenyérkeresetnek egy egészen új nemét találta fel, mely csak annyiból áll, hogy korán reggel megindul a nagyobb kávéházakban, s ott a vendégeknek egyikét csinos dalt elénekkel, vagy pedig egy balladát elszaval, de mindezekért soha pénzt nem fogad el, csupán egyikét szeletke cukor-darabkát, mely esetlegesen a vendégek kávéjától megmarad. Ezen az uton ő naponta tizenöt sőt ünneppanapokon husz font cukrot is összegyűjt, s a kereskedőknek eladja pénzért. Jelenleg már

*) Minden szentekre és halhatatlan emlékü Guttenbergre kérem önöket drága jó betűszedő barátaim, kegyelmezzenek meg legalább ennek az egy szónak, s ne szedjenek ki helyette valahogy „legszerencsétlenebbet.“ Eszedezem, kérem még egyszer önöket uraim!

20,000 frank hozománya, s 40 mázsa finom cukra van! Egy pár év múlva — semmi kétség nem fér hozzá — két emeletes háza is lesz.

□ Devrient Emil a kölni szinpadoni vendégszerepléseit Scribe „Egy pohár víz“ című ismeretes vigjátékával kezdte meg.

Színházi krónika.

Szerdán, mártius 21-én „Eszmerálda“, ballet 5 fv. (!) Egyszerre öt vendég lépett fel, u. m. a kedves szeretetre méltó Aranyvári Emilia a czimszerepben, Jekelfalussi ur (Claude) Montella*) (Gringoir) Kohn Fanni és Farkas Mari. A színház a szorongás és „verejtékezésig“ megtelt, de sem az Aranyvári gyönyörü s valóban mesteri magántáncza, sem a Jekelfalussi ügyes arcz és tagjátéka, sem pedig Montella ur nem bírák kibékíteni a közönséget a felvonás közti hosszú szünetekért. Farkas Mari elég jó szinpadi alak, s mint másodrendű tánczos nő használható tagja lesz a balletnek. Kohn Fanniról eddigelő még nincs mit mondanunk. Majer Luizáról — ki mint színházunknak régibb szerződött tagja már többször tetszéssel működött közönségünk előtt, — ugyanazt mondhatjuk mit F. Mariról.

*) Annnyira elfogott darab időtől fogva „sajtóhiba iszony“ hogy kénytelen vagyok jó előre biztosítani ennek a derék olasz tánczosnak is a nevét nehogy „Montebellonak“ kereszteljék el, — azért tehát ezt a nevet is ajánlom becses figyelmökbe betűszedő barátaim. . . .

NYILTPOSTA.

M. Vásárhelyre. Köszönjük a küldeményt. „Egy színészről szerelme“ című beszély nem közölhető. E-gész hosszú lapok vannak benne, a melyeket sehogy sem bírnak megérteni.

Hirdetés.

Eladó épülethez használható száraz egy és két czolos vastagságu deszka, lécz és zsendely kapható. Értekezhetni lehet felőle a tulajdonossal, külső-monostor-utca 59-dik szám alatt. (6—6)

Felelős a szerkesztésért és kiadó HAVI MIHÁLY.

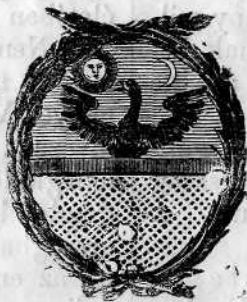

Uj opera. Fölemelt árak. GOCS karmester jutalomjátéka.

Bérlet

szünet.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Felsőbb

engedélyvel.

Kolozsvártt, ma, szombaton, martius 24-kén, 1860.

A fennálló országos szini választmány pártfogása és HAVI MIHALY igazgatása alatti dalszintársaság által adatik:

GOCS E. karmester javára

e szinpadon először:

A

HUGONOTTÁK.

Nagy opera 4 felvonásban és 5 képben, írta Scribe, fordította Nádaskai Lajos.

Személyzet:

Valois Margit, Navarra királynéja	Szerdahelyi N.	Gróf Nevers	Bodorfi.
Valentine, udvarhölgy	Fridrikné.	Cosse	Alajos.
Orbán, apród	Schinek J.	Tavennes	katholikus Gerecs.
De Nangis Raul, protestáns nemes	Pauly.	Thori	nemesek Bokor.
Marzell, fegyvernöke, protestáns	Baráti.	De Rek	Tótfalusi.
Gróf Saint-Bris, Valentina atyja, a Louvre kormányzója, katolikus	Marzelli.	Méru	Szícs.
		Éji ör	Palatkai.
		Szolga	Beczkei.

Katholikus és protestáns nemesek. Udvarhölgyek. Katholikus és protestáns katonák, tanulók, biztosok, czigányok.
Történethely: Páris és környéke.

Az opera tartalma kapható 10 uj krajczárért a pénztárnál.

Kéretnek a t. cz. uraságok déli 12 óráig helyeik iránt rendelkezni.

Az operai költségek miatt, a helyárak, az illető engedély mellett, következőleg fölemeltettek:

Közép páholy 5 ft. — Alsó páholy 4 ft. — Felső páholy 3 ft. — Zárt-szék 1 ft. — Földszint 70 kr. — Karzat 30 kr.

Kezdeté 7 óraker, vége 9-után.

A rom. kath. lyceum betüivel.